

سوالات تستی درس هفتم تاریخ یازدهم انسانی

- ۱- عاقبت فضل بن سهل و برادرش حسن بن سهل در دستگاه عباسی چه شد؟
- ۱) هر دو به طور ناگهانی و بی رحمانه به دستور خلیفه از صفحه روزگار محو شدند.
  - ۲) فضل بن سهل به قتل رسید و حسن بن سهل در وزارت باقی ماند.
  - ۳) نقش و جایگاه مهمی در حکومت یافتند و به وزارت رسیدند.
  - ۴) فضل بن سهل به قتل رسید و برادرش خانه نشین شد.
- ۲- کدام گزینه از ویژگی های دوران شکوفایی حکومت عباسیان است؟
- ۱) برخورداری از قدرت و نفوذ فوق العاده و سرکوب قیام ها و شورش های مختلف
  - ۲) استفاده از غلامان ترک در مناصب حکومتی و فرماندهی نظامی
  - ۳) استفاده از امیرالامراءهایی که بر امور خلافت تسلط کامل داشتند.
  - ۴) انتقال پایتخت عباسیان از مرو به بغداد
- ۳- مأمون بعد از رسیدن به خلافت به کدام یک از ایرانیان مناصب مهم داد؟
- ۱) فضل بن سهل به عنوان وزیر و حسن بن سهل در منصب حاکم عراق
  - ۲) یحیی بن خالد برمکی وزیر و ابومسلم فرمانده سپاه حکومت عباسی
  - ۳) طاهر بن حسین وزیر و هرمان فرمانده سپاه
  - ۴) حسن بن سهل وزیر و یحیی بن خالد برمکی حاکم بغداد
- ۴- چرا مأمون تصمیم گرفت وزیر خود فضل بن سهل را به قتل رسانده و برادر او را خانه نشین کند؟ به دلیل:
- ۱) حسادت و دشمنی بزرگان عرب نسبت به تسلط خاندان سهل بر امور خلافت
  - ۲) سیاست عرب گرایی که عباسیان دنبال می کردند.
  - ۳) اعتراض فرماندهان و حاکمان ولایات عرب نسبت به تسلط برمکیان
  - ۴) انتقال مرکز خلافت از بغداد به مرو و تغییر روش خلافت

۵- در طول نهضت ترجمه، شمار زیادی از آثار علمی در موضوعه‌ای مختلف به زبان‌هایی از تمدن‌های آن روزگار به زبان عربی ترجمه شد کدام یک از گزینه‌های زیر شامل آن زبان‌ها نمی‌شود؟

۱) سانسکریت   ۲) رومی   ۳) یونانی   ۴) سریانی زبان مردم (شام)

۶- امام کاظم (ع) به دستور..... و ..... به زندان افتاد و سرانجام در زندان به شهادت رسید زیرا.....

۱) مهدی - طانع عباسی - آن‌ها از محبوبیت امام در میان مسلمانان به وحشت افتاده بودند.
۲) مهدی - هارون عباسی در موقعیت‌های مختلف با سخنانی صریح به نفی حاکمیت عباسیان می‌پرداخت.

۳) مأمون - منتصر عباسی - قصد داشت با همکاری علویان خلافت عباسیان را از میان بردارد.

۴) امین - متوکل عباسی - با جریان‌های فکری و فرهنگی انحرافی مبارزه می‌کرد.

۷- کدام یک از گزینه‌های زیر از دلایل انتقال امام رضا به مرو، توسط مأمون نمی‌باشد؟

۱) عدم همکاری با عباسیان   ۲) کسب حمایت شیعیان

۳) مهار قیام‌های علویان   ۴) جلب اعتماد خراسانیان

۸- در شرایطی که خلافت عباسی در سرایشی ضعف و انحطاط افتاده بود یکی از نوادگان اسماعیل به نام ..... حکومتی را در ..... بنیاد نهاد به خلافت ..... معروف شد.

۱) ابراهیم بن مهدی - اسپانیا - فاطمیان

۲) مستعین بالله - عراق - اسماعیلیان

۳) مهتدی - مرکز ایران - اسماعیلیان

۴) عبیدالله مهدی - شمال آفریقا (تونس و مراکش) - فاطمیان

۹- کدام موارد از عوامل گسترش علم کلام در میان مسلمانان در عصر خلافت عباسیان بود؟

الف) بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان

ب) ترجمه‌ی آثار علمی و فرهنگی تمدن‌های دیگر به زبان عربی

ج) حضور پیروان ادیان دیگر در کنار مسلمانان

د) شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی

۱) الف و ب   ۲) ب و د   ۳) ب و ج و د   ۴) الف و ج و د

۱۰- در دوره‌ی کدام خلیفه‌ی عباسی، شهر بغداد در نزدیک تیسفون، پایتخت ساسانیان و بر اساس سنت شهرسازی ایران باستان بنا گردید؟

- ۱) هارون الرشید   ۲) منصور   ۳) مأمون   ۴) معتصم

۱۱- کدام یک از سیاست‌های خلافت اموی، در دوره‌ی حکومت عباسیان ادامه نیافت؟

- ۱) سرکوب مخالفان   ۲) موروثی کردن خلافت
۳) عرب گرایی   ۴) توجه به علم و دانش

۱۲- مأمون عباسی در آغاز خلافت خود به تشویق فضل بن سهل، وزیر ایرانی، خود کدام اقدام زیر را به انجام رساند؟

- ۱) جامه‌ی سیاه به تن کرد و پایتخت خود را از مرو به بغداد منتقل کرد.
۲) امام رضا (ع) را از مدینه به مرو منتقل و مجبور به پذیرش مقام ولایت‌عهدی خود کرد.
۳) برادرش امین را از ولیعهدی کنار زد.
۴) امام رضا (ع) را در شهر توس به شهادت رساند.

۱۳- هدف اساسی فاطمیان از ایجاد مراکز علمی و آموزشی بزرگ چه بود؟

- ۱) گسترش مراکز علمی شیعی در جهان اسلام
۲) تبلیغات گسترده در قلمروهای تازه‌مسلمان شده
۳) تربیت عالمان و داعیان مسلط به تعالیم مذهب اسماعیلی و دیگر معارف
۴) گسترش دعوت اسماعیلی در درون قلمرو فاطمیان و خارج از آن تا هندوستان

۱۴- یکی از مهم‌ترین آثار جریان وکالت که از زمان امام صادق (ص) در جامعه اسلامی آغاز شد و در دوران غیبت نیز ادامه یافت، کدام است؟

- ۱) شکل‌گیری مرجعیت شیعه
۲) عدم همکاری شیعیان با خلافت عباسی

۳) شدت یافتن مقابله با تحریف دین و سنت‌های نبوی

۴) آمادگی شیعیان برای اقدام نظامی علیه خلافت عباسی

۱۵- شهر بغداد به‌عنوان پایتخت خلافت عباسی، در زمان کدام خلیفه ساخته شد؟

- ۱) سفاح   ۲) منصور   ۳) هارون   ۴) مأمون

۱۶- کدام گزینه از ویژگی‌های «شهر بغداد» پایتخت حکومت عباسیان است؟

- ۱) بر اساس سنت شهرسازی ایران باستان ساخته شد.
  - ۲) در تمام دوران خلافت عباسی، مرکز خلافت بوده است.
  - ۳) به دست سفاح، اولین خلیفه‌ی عباسی بنا شد.
  - ۴) در مکانی نزدیک به شهر استخر، پایتخت ساسانیان ساخته شد.
- ۱۷- کدام یک از گزینه‌های زیر به فضل بن سهل منتسب می‌باشد؟
- ۱) فضل بن سهل متفکری شجاع و مترجم کتاب‌هایی از زبان پهلوی به عربی بود.
  - ۲) مأمون تحت تأثیر وی بود که مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد.
  - ۳) او که تربیت‌یافته‌ی برمکیان بود، در منصب حاکم عراق، صاحب قدرت بود.
  - ۴) هارون الرشید، مقامش را به‌عنوان مربی و دبیر خویش، مدیون وی بود.

۱۸- کدام مورد از جمله ویژگی‌های شاخص خلافت عباسیان بود؟

- ۱) اجتناب از سیاست عرب‌گرایی بود.
  - ۲) سرکوب قیام‌های پردامنه‌ای همچون قیام علویان بود.
  - ۳) نظارت تمام بر امور سیاسی، نظامی، اداری و دینی بود.
  - ۴) تأسیس شهر بغداد به‌عنوان پایتخت عباسی بر اساس سنت ایرانی
- ۱۹- فاطمیان با تسلط بر کدام مناطق، حکومت عباسیان را به‌شدت مورد تهدید قرار داده بودند؟
- ۱) قاهره و بغداد
  - ۲) یمن و عراق
  - ۳) شام و حجاز
  - ۴) تونس و مراکش
- ۲۰- هنرمندان عصر فاطمی، در کدام یک از هنرها شیوه‌های جدیدی ابداع کردند؟

- ۱) شیشه‌گری
- ۲) نقاشی
- ۳) فلزکاری
- ۴) کاشی‌کاری

۲۱- عبارت زیر به ترتیب مربوط به کدام گزینه است؟

«خلیفه عباسی، که مقام و حتی جانش را مدیون دبیر و مربی خویش یحیی بود.» - «با کمک ایرانیان خلیفه شد و مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد» - «..... دیوان ..... را به عمر بن خطاب پیشنهاد داد که وظیفه آن تأمین تدارکات و ملزومات سپاه بود.»

- ۱) ابوالعباس سفاح - امین - هرمزان، انشاء
- ۲) هارون الرشید - مأمون - هرمزان، جند
- ۳) منصور - هارون الرشید - عبدالملک مروان انشاء
- ۴) مأمون - خالد برمکی - عبدالملک مروان، جند

۲۲- به چه دلیل ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی در حکومت عباسیان برخوردار شدند و قبل از اینکه فضل بن سهل به عنوان وزیر مأمون و حسن بن سهل در منصب حاکم عراق، صاحب قدرت شوند، کدام یک از موارد زیر اتفاق افتاد؟

۱) زیرا یکی از ویژگی های شاخص خلافت عباسیان، اجتناب از سیاست عرب گرایی بود- بزرگان عرب در بغداد نسبت به تسلط خاندان سهل بر امور خلافت به حسادت و دشمنی پرداختند و درصدد برآمدند که مأمون را خلع و فرد دیگری از خاندان عباسی را به خلافت بنشانند.

۲) زیرا مأمون درصدد بود با اجتناب از سیاست عرب گرایی، اعتماد ایرانیان را جلب کند - بزرگان در بغداد نسبت به تسلط خاندان سهل بر امور خلافت به حسادت و دشمنی پرداختند و درصدد برآمدند که مأمون را خلع و فرد دیگری از خاندان عباسی را به خلافت بنشانند.

۳) زیرا مأمون درصدد بود با اجتناب از سیاست عرب گرایی، اعتماد ایرانیان را جلب کند- مأمون باتدبیر و شمشیر ایرانیانی همچون خاندان سهل و طاهر بن حسین (ذوالیمینین) برادرش را شکست داد و خلیفه شد.

۴) زیرا یکی از ویژگی های شاخص خلافت عباسیان، اجتناب از سیاست عرب گرایی بود- مأمون باتدبیر و شمشیر ایرانیانی همچون خاندان سهل و طاهر بن حسین (ذوالیمینین) برادرش را شکست داد و خلیفه شد.

۲۳- عمده کوشش امامان شیعه پس از امام سجاد (ع) بر چه محوری متمرکز شده بود و چرا داعیان عباسی کانون مخالفت خود را در خراسان متمرکز کرده بودند؟

۱) مبارزه با امویان و زنده نگه داشتن نام امام حسین (ع) و قیام وی- به دلیل وجود شیعیان و پیروان علی (ع) که به علویان معروف بودند و موالی که در این منطقه حضور داشتند.

۲) ترویج اسلام و تمرکز بر مبارزه با جریان های فکری منحرف و تربیت شاگردان توانمند - به دلیل اینکه خراسان منطقه ای دور از خلافت و گرفتار درگیری های قبیله های مهاجر عرب بود.

۳) مبارزه با امویان و زنده نگه داشتن نام امام حسین (ع) و قیام وی- به دلیل اینکه خراسان منطقه ای دور از خلافت و گرفتار درگیری های قبیله های مهاجر عرب بود.

۴) ترویج اسلام و تمرکز بر مبارزه با جریان های فکری منحرف و تربیت شاگردان توانمند - به دلیل وجود شیعیان و پیروان علی (ع) که به علویان معروف بودند و موالی که در این منطقه حضور داشتند.

داشتند.

۲۴- کدام عبارت‌های به ترتیب در ارتباط با حکومت «فاطمیان» درست است؟

الف) اوج قدرت سیاسی فاطمیان در زمان خلافت مستنصر می‌باشد.

ب) در اواخر حکومت عبدالله مهدی، حکومت فاطمیان دچار ضعف سیاسی و بحران اقتصادی گردید.

ج) حکومت فاطمیان سرانجام توسط سلجوقیان منقرض شد.

د) با شروع جنگ‌های صلیبی، وضعیت فاطمیان بدتر شد.

ه) فاطمیان پس از فتح مصر، منطقه شام را نیز گرفتند.

۱) ا، ب، ج، د   ۲) الف، ب، ج   ۳) الف، د، ه   ۴) الف، ج، ه

۲۵- هر یک از اقدامات زیر مربوط به کدام امام شیعیان در دوره بنی‌امیه است و داعیان عباسی توسط چه کسانی و چه زمانی به وجود آمدند؟ «دوره امامت ایشان یکی از سخت‌ترین دوران برای اهل‌بیت بوده است و ایشان نقش تعیین‌کننده‌ای در عرضه تعالیم اسلامی در مدینه داشته است» - «سامان دادن به نهضت علمی وسیع و بیان حقیقت مذهب تشیع و کشاندن ادیان دیگر به جلسات درس شیعی بوده از جمله اقدامات ایشان بود» - «با جلوگیری از ورود پیروان مکتب اهل‌بیت به درگیری‌های بی‌حاصل و بی‌فایده، به‌صورت مدبرانه‌ای از نابودی شیعیان جلوگیری کردند».

۱) امام کاظم (ع) - امام جعفر صادق (ع) - امام محمدباقر (ع) - خاندان عباسی، با اوج‌گیری مخالفت و مبارزه با حکومت اموی در قبایل قرن دوم هجری

۲) امام سجاد (ع) - امام محمدباقر (ع) - امام جعفر صادق (ع) - خاندان عباسی، با اوج‌گیری مخالفت و مبارزه با حکومت اموی در قبایل قرن دوم هجری

۳) امام جعفر صادق (ع) - امام محمدباقر (ع) - امام سجاد (ع) - خاندان اموی، با اوج‌گیری مخالفت و مبارزه با حکومت عباسی در قبایل قرن سوم هجری

۴) امام محمدباقر (ع) - امام سجاد (ع) - امام سجاد (ع) - خاندان اموی، با اوج‌گیری مخالفت و مبارزه با حکومت عباسی در قبایل قرن سوم هجری

۲۶- کدام گزینه از اقدامات عباسیان برای توجیه حقانیت و مشروعیت خلافتشان، نمی‌باشد؟

- ۱) بر خویشاوندی و پیوندی که از طریق عباس بن عبدالمطلب با پیامبر داشتند، تأکید می‌کردند.
  - ۲) آنان خود را مصداق اهل بیت و شایسته‌ی جانشینی رسول خدا می‌دانستند.
  - ۳) سَفّاح در ابتدای خلافتش مدعی شد که جانشینی پیامبر حق خاندان او بوده است.
  - ۴) سَفّاح معتقد بود که بعد از امویان که به حق به حکومت رسیدند اکنون نوبت عباسیان است.
- ۲۷- منصور عباسی ابومسلم خراسانی را باوجود خدمات بزرگی که به عباسیان کرده بود، ناجوانمردانه کشت زیرا ..... .

- ۱) نگران نفوذ و قدرت فراوان فرماندهی سیاه‌جامگان بود.
  - ۲) به همراه دو تن از علویان قیام پر دامنه‌ای را علیه منصور به راه انداخته بود.
  - ۳) ابومسلم قصد داشت با سپاهی بزرگ به بغداد پایتخت عباسیان حمله کند.
  - ۴) قصد رسیدن به خلافت و براندازی عباسیان را داشت.
- ۲۸- در دوره‌ی عباسیان، فضل بن سهل و ..... که تربیت‌یافته‌ی ..... و از زمین‌داران بزرگ ..... بودند نقش تعیین‌کننده‌ای در داشتند.

- ۱) یحیی بن خالد - هارون الرشید - خراسان - نصب وزراء
  - ۲) حسن بن سهل - برمکیان - خراسان - تحولات خلافت در زمان مأمون
  - ۳) طاهر بن حسین - مأمون - آذربایجان - تعیین حاکمان ولایت و فرماندهان نظامی
  - ۴) اسحاق بن حنین - منصور - مرکز ایران - تحکیم خلافت عباسی
- ۲۹- در مورد نقش و جایگاه ایرانیان در خلافت عباسیان کدام گزینه درست نمی‌باشد؟
- ۱) در این دوره ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی در حکومت برخوردار شدند.
  - ۲) مأمون پنجمین خلیفه‌ی عباسی اداره‌ی امور خلافت را به یحیی پسر خالد برمکی سپرد.
  - ۳) علاوه بر ابومسلم ایرانیان دیگری نیز از خاندان‌های برمکی و سهل در دستگاه خلافت عباسیان صاحب نفوذ فراوان شدند.

- ۴) یحیی و دو پسرش مدت هفده سال در حکومت عباسیان با قدرت و عظمت فرمانروایی کردند.

۳۰- دوره‌ی ضعف و تجزیه عباسیان با ..... شروع شد.

۱) تسلط یافتن فرماندهان سپاه با عنوان امیرالامراء بر امور خلافت

۲) اجتناب از سیاست عرب گرایی و واگذاری مناسب حکومتی و نظامی به ایرانیان

۳) انتقال مرکز خلافت از بغداد به مرو و تغییر روش حکومتی

۴) پایان گرفتن حکومت مأمون و خارج شدن اداره‌ی امور از دست وزیران ایرانی

۳۱- رهبران برخی از قیام‌های ضد عباسیان موفق شدند قدرت را در مناطقی به دست گرفته و

سلسله‌های مستقلی را تأسیس .کنند چنین رویدادی به منزله‌ی ..... .

۱) پایان گرفتن حکومت عباسیان بود.

۲) از بین رفتن جایگاه دینی خلفا بود.

۳) به منزله‌ی افزایش قدرت و اختیارات سیاسی و نظامی خلفای عباسی بود.

۴) به منزله‌ی تجزیه قلمرو و کاهش قدرت و اختیارات سیاسی و نظامی خلفای عباسی بود.

۳۲- «وظایف ۱. سرشماری و تهیه‌ی اسامی جنگاوران، تأمین تدارکات و ملزومات سپاه ۲. ثبت،

نگهداری و توزیع اموال عمومی و درآمدهای حکومت اسلامی ۳. نگارش، تنظیم ثبت ارسال و

دریافت نامه‌های عمومی» به ترتیب مربوط به کدام دیوان در دوره‌ی عباسیان می‌باشد؟

۱) خراج (استیفاء) - برید - مظالم ۲) جند (سپاه) - برید - حاسبه

۳) جند (سپاه) - بیت‌المال - انشاء (رسائل) ۴) بیت‌المال - خراج (استیفاء) - بیت‌المال

۳۳- دیوان «مظالم» و دیوان «خراج استیفاء» در دوره‌ی عباسیان به ترتیب چه وظایفی داشتند؟

۱) نگارش، تنظیم، ثبت، ارسال و دریافت نامه‌های حکومتی - سرشماری و تهیه‌ی اسامی جنگاوران،

تأمین تدارکات و ملزومات سپاه

۲) رسیدگی به دعاوی و شکایت‌های طرح‌شده - ارزیابی، محاسبه و گردآوری مالیات زمین‌های

کشاورزی

۳) ثبت، نگهداری و توزیع اموال عمومی و درآمدهای حکومت اسلامی - نظارت بر اخلاق عمومی و

احکام شرع، امور بازار و ترازوها، معابر عمومی و ساختمان‌ها

۴) جمع‌آوری اخبار و ارسال آن‌ها به مرکز - رسیدگی به دعاوی و شکایت‌های طرح‌شده

۳۴- باوجود توصیه‌های مکرر قرآن و پیامبر اسلام به علم‌آموزی چند عامل، گسترش علوم را در قرن اول هجری کند و دشوار کرده بود، کدام گزینه جزو این عوامل نمی‌باشد؟

- ۱) مکتوب کردن باورها و دانسته‌های علمی در فرهنگ عربی آن روزگار چندان معمول نبود
- ۲) اعراب در آغاز از تدوین احادیث نبوی هم اجتناب می‌کردند
- ۳) خط عربی در آغاز خطی ابتدایی بود که نگارش را دشوار می‌ساخت
- ۴) خلفای عباسی چندان اعتنایی به علوم و معارف سایر اقوام و جوامع نداشتند.

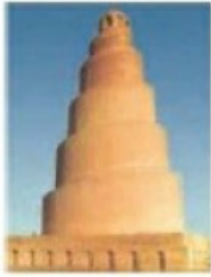
۳۵- با به قدرت رسیدن ..... و ..... در اداره امور خلافت فعالیت‌های علمی و فکری مسلمانان به نحو چشم‌گیری افزایش یافت و در دوران خلفایی چون ..... و ..... به اوج خود رسید.

- ۱) امویان - فرماندهان عرب - منصور - عبدالله
  - ۲) عباسیان - مشارکت ایرانیان - هارون - مأمون
  - ۳) عباسیان - مشارکت اسپانیا - منصور - ابومسلم
  - ۴) امویان - مشارکت بنی‌عباس - ابوالعباس سفاح - ذوالیمینین
- ۳۶- از زمان امام ..... حرکتی در جامعه اسلامی با عنوان ..... آغاز شد که در دوران ..... نیز تا مدتی ادامه یافت و در پی آن ..... شکل گرفت.

- ۱) رضا (ع) - تربیت شاگردان - غیبت - دارالحکمه
  - ۲) کاظم (ع) - مبارزه با خلفای عباسیان - هارون الرشید - جنبش علویان
  - ۳) صادق (ع) - جریان وکالت - غیبت - مرجعیت شیعی
  - ۴) جواد (محمدتقی) - جنبش علویان - مأمون - مرجعیت شیعی
- ۳۷- در مورد روابط فاطمیان و عباسیان کدام گزینه صحیح نمی‌باشد؟

- ۱) روابط این دو سلسله‌ی مسلمان همواره خصومت‌آمیز بود.
- ۲) خلفای فاطمی با تسلط بر مناطق شام و حجاز، حکومت عباسیان را به شدت مورد تهدید قرار داده بودند.
- ۳) عباسیان با فرستادن عده‌ی زیادی از داعیان، به سرزمین‌های دور و نزدیک از جمله عراق، ایران و یمن، خشم و وحشت خلفای فاطمی را برانگیخته بودند.
- ۴) برخی از مبلغان اسماعیلی، علاوه بر فعالیت‌های تبلیغی علیه دشمنان خود به عملیات سیاسی و نظامی نیز دست می‌زدند.

۳۸- با توجه به تصاویر (الف) و (ب) کدام گزینه با آن متناسب است؟

(ب)

(الف)

۱ (الف) علاقه خلفای فاطمی به مظاهر شکوه و جلال، به توسعه هنرهای تزئینی و معماری کمک کرد و هنر و صنعت در این دوره پررونق بود. - (ب) در دوره خلافت متوکل عباسی مسجد جامع سامرا ساخته شد.

۲ (الف) خلافت فاطمیان در شرایط ضعف و انحطاط خلفت عباسی در تونس بنیاد نهاده شد. - (ب) فعالیت امامان بعد از امام رضا (ع) تا امام حسین عسکری (ع) تا عصر غیبت بر تربیت شاگردان و مبارزه با تحریف مبانی دینی و سنت نبوی بود و به همین دلیل به شدت تحت مراقبت دستگاه جاسوسان خلافت عباسی و اقامت اجباری در سامرا که مسجد جامع نیز در این شهر توسط متوکل ساخته شد، قرار گرفتند.

۳ (الف) خلفای فاطمی بعد از تصرف بغداد، مصر را تصرف کردند و بعد از آن راهی شام شدند و این منطقه را به عنوان پایتخت خود انتخاب کردند. - (ب) متوکل عباسی در بغداد دستور ساخت مساجد باشکوهی را صادر کرد.

۴ (الف) یکی از نوادگان هشام بن عبدالملک در شمال آفریقا شهر قرطبه در اندلس را تصرف و حکومت امویان را پایه گذاری کرد. - (ب) در دوران متوکل مشارکت ایرانیان در فعالیت های علمی و فکری مسلمانان به نحو چشمگیری افزایش یافت و در معماری و شهرسازی و هنر اسلامی آثار شکوهمندی به وجود آمد.

۳۹- پاسخ سؤالات زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

الف) کدام یک از سرداران زرتشتی ابومسلم، پس از قتل ابومسلم به دست منصور، به خونخواهی او در نیشابور قیام کرد؟

ب) در عصر خلافت عباسیان چه چیزی زمینه ناخشنودی و مخالفت ایرانیان را نسبت به خلافت عباسی فراهم آورد؟

ج) مهم ترین جنبش های عصر خلافت عباسیان که به خونخواهی ابومسلم صورت گرفت، چه نتیجه ای را به همراه داشت؟

د) کدام جنبش حدود چهارده سال در ماوراءالنهر عاملان خلافت عباسیان را به خود مشغول کرد و سرانجام با ناپدید شدن رهبر جنبش به پایان رسید؟

۱) سنباد - بیدادگری نسبت به اهل بیت رسول خدا - سلطه خلفای عباسی را بر مناطق غربی ایران خاصه خراسان سست کرد - جنبش بابک

۲) اسحاق ترک - تداوم سلطه اعراب بر ایران - زمینه مناسبی برای شکل گیری سلسله های ایرانی فراهم کردند - جنبش بابک

۳) سنباد - تداوم سلطه اعراب بر ایران - سلطه خلفای عباسی را بر مناطق غربی ایران خاصه خراسان سست کرد - جنبش مقنع

۴) اسحاق ترک - - بیدادگری نسبت به اهل بیت رسول خدا - زمینه مناسبی برای شکل گیری سلسله های ایرانی فراهم کردند - جنبش مقنع

۴۰- چند مورد از عبارات زیر، از ویژگی های بیت الحکمه ی بغداد در دوران خلافت عباسی نبودند؟

الف) بیت الحکمه در اصل برای مباحثه و مناظره ی علمی بین عالمان و دانشمندان علوم مختلف به وجود آمد.

ب) پیدایش و رونق این مرکز در دوره ی دوم خلافت عباسی، تحول فکری و علمی عظیمی در میان مسلمانان ایجاد کرد.

ج) برادران خوارزمی و اسحاق بن، حنین از مشهورترین مترجمان در بیت الحکمه بودند.

د) هدف اساسی عباسیان از ایجاد مراکز علمی و آموزشی، بزرگ تربیت عالمان و داعیان وفادار به حکومت عباسی بود.

۱ ۴

۳ ۳

۳ ۶

۴ ۱

۴۱- کدام گزینه پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) حکومت، عباسیان تا چه زمانی دوام آورد؟

ب) کدام خلیفه‌ی عباسی نقش زیادی در تحکیم و تثبیت حکومت عباسیان داشت؟

پ) در کدام دوره خلفای عباسی از قدرت و نفوذ فوق‌العاده‌ای برخوردار بودند؟

ت) در کدام دوره خلافت عباسیان استوار شد و تمام سرزمین‌های اسلامی به‌استثنای اندلس، تحت فرمان آنان درآمد؟

۱) تا هنگام یورش مغولان به بغداد و کشته شدن آخرین خلیفه‌ی عباسی - منصور - چهار دهه‌ی نخست حکومت عباسیان - سقّاح

۲) تا هنگام یورش مغولان به بغداد و کشته شدن آخرین خلیفه‌ی عباسی - منصور - دوره‌ی صدسال نخست حکومت عباسیان - منصور

۳) تا هنگام یورش مغولان به خراسان و کشته شدن آخرین خلیفه‌ی اموی - دوره‌ی صدسال نخست حکومت عباسیان - مأمون

۴) تا هنگام یورش مغولان به خراسان و کشته شدن آخرین خلیفه‌ی اموی - مأمون - چهار دهه‌ی نخست حکومت عباسیان - منصور

۴۲- کدام گزینه درباره‌ی خلافت فاطمیان صحیح است؟

۱) روابط میان دو سلسله‌ی مسلمان فاطمیان و عباسیان همواره خصومت‌آمیز بود و عباسیان خلافت را حق خود می‌دانستند و فاطمیان را به رسمیت نمی‌شناختند.

۲) از اواخر دوران مستنصر، شکوفایی فرهنگی و رونق سیاسی و اقتصادی و به نهایت رسیدن وسعت قلمرو فاطمیان آغاز شد.

۳) حملات پیاپی سلجوقیان به قلمرو خلافت فاطمی و سپس شروع جنگ‌های صلیبی، وضعیت فاطمیان را نابسامان کرد و سرانجام توسط صلاح‌الدین ایوبی منقرض شد.

۴) خلافت فاطمی تبلیغات گسترده‌ای را علیه عباسیان انجام داد و با ترفندهای گوناگون تلاش کرد که نشان دهد نَسَب خلفای عباسی جعلی است و آنان از نسل علی (ع) و فاطمه (س) نیستند.

۴۳- کدام گزینه به ترتیب جاهای خالی عبارت‌های زیر را به‌درستی کامل می‌کند؟

(الف) در زمان حکومت بنی‌امیه، خلفای اموی در غزل و نصب حاکمان مناطق مهمی مانند ..... به‌طور مستقیم دخالت می‌کردند.

(ب) باروی کار آمدن خاندان بنی‌عباس و انتقال مرکز خلافت از دمشق به ..... شرایط و اوضاع سیاسی و اجتماعی به نفع ایرانیان تغییر محسوسی یافت.

(پ) جنبش شعوبی در دوره ..... عباسیان همچنان در عراق فعال بود.

(ت) جنبش ..... در زمان خلافت عباسیان، سال‌های طولانی مایه وحشت خلیفه بغداد شد.

۱) خراسان و آذربایجان - کوفه - دوم - مقنع ۲) خراسان و آذربایجان - بغداد - اول - بابک

۳) سیستان و کرمان - کوفه - اول مقنع ۴) سیستان و کرمان - بغداد - دوم - بابک

۴۴- کدام گزینه به ترتیب پاسخ صحیح سؤال‌های زیر می‌باشد؟

(الف) عمر به پیشنهاد هرمزان دیوان جند (سپاه) را در کجا تشکیل داد؟

(ب) عباسیان برای توجیه حقانیت و مشروعیت خلافت خویش بر چه مسئله‌ای تأکید می‌کردند؟

(ج) بنیان‌گذار سلسله‌ی فاطمیان در شمال آفریقا (تونس و مراکش) چه کسی بود؟

۱) الف) مکه (ب) نامشروع بودن حکومت امویان (ج) مستنصر

۲) الف) مدینه (ب) خویشاوندی و پیوند با پیامبر (ج) عبیدالله مهدی

۳) الف) مکه (ب) خویشاوندی و پیوند با پیامبر (ج) مستنصر

۴) الف) مدینه (ب) نامشروع بودن حکومت امویان (ج) عبیدالله مهدی

۴۵- چند مورد از عبارات زیر، ویژگی‌های بیت الحکمة بغداد در دوران خلافت عباسی نبودند؟

(الف) بیت الحکمة در اصل برای مباحثه و مناظره‌ی علمی بین عالمان و دانشمندان و علوم مختلف به

وجود آمده بود. (ب) پیدایش و رونق این مرکز در دوره‌ی دوم خلافت عباسی، تحول فکری و علمی

عظیمی در میان مسلمانان ایجاد کرد.

(ج) برادران خوارزمی و اسحاق بن، حنین از مشهورترین مترجمان در بیت الحکمة بودند.

(د) هدف اساسی عباسیان از ایجاد مراکز علمی و آموزشی بزرگ، تربیت عالمان و داعیان وفادار بود.

۱) ۴

۳) ۳

۲) ۳

۴) ۱

۴۶- موارد زیر به ترتیب اقدامات کدام یک از خلفای عباسی را نشان می دهد؟

الف) مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد.

ب) عموهایش را که مدعی جانشینی بودند، از همه ی مناصب مهمی که داشتند، خلع کرد.

ج) اداره امور خلافت را به برمکیان سپرد.

۱) منصور - سفاح - هارون   ۲) مأمون - منصور - هارون

۳) منصور - سفاح - مأمون   ۴) مأمون - منصور - مأمون

۴۷- به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت های زیر درباره ی «خاندان های سهل و

برمکی» در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف) مأمون باتدبیر ایرانیانی همچون خاندان برمکی برادرش را شکست داد.

ب) برمکیان تربیت یافته خاندان سهل و از دهقانان و زمین داران خراسان بودند.

ج) پس از آن که مأمون به خلافت رسید، فضل بن سهل و در منصب حاکم عراق صاحب قدرت شد.

د) چهارمین خلیفه ی عباسی مقام و حتی جان خود را مدیون یکی از برمکیان بود.

۱) ص - غ - ص - غ   ۲) غ - غ - غ - غ   ۳) غ - ص - غ - ص   ۴) ص - ص - ص - ص

۴۸- به ترتیب «نخستین پایتخت فاطمیان کدام شهر بود» و «خلافت فاطمیان در زمان چه کسی به

اوج قدرت سیاسی، شکوفایی فرهنگی و رونق اقتصادی دست یافت» و «در دوران کدام خلفا فعالیت

علمی و فکری مسلمانان به اوج خودش رسید»؟

۱) مهدیه، مستنصر، هارون   ۲) قاهره، مستنصر، مأمون

۳) مهدیه، عییدالله مهدی، مأمون   ۴) قاهره، عییدالله مهدی، هارون

۴۹- کدام گزینه از جمله مهم ترین عوامل شکل گیری نهضت علمی و فرهنگی مسلمانان در عصر

خلافت عباسی نیست؟

۱) حمایت مادی و معنوی برخی خلفا، وزیران و دیگر مقام های حکومتی از عالمان و فعالیت های آنان

۲) حفظ تشکیلات و نهادهای اداری سرزمین های فتح شده و اداره آن ها توسط خلفای عباسی

۳) بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل گیری فرقه ها و مذاهب مختلف اسلامی

۴) حضور پیروان ادیان دیگر از جمله یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان در کنار مسلمان

۵۰- اولین اقدام منصور در جهت تحکیم و تثبیت حکومت عباسیان چه بود و یکی از ویژگی‌های شاخص خلافت عباسیان کدام است و زمانی که مأمون مرکز خلافت عباسیان را به مرو منتقل کرد، پرچم عباسیان به چه رنگی درآمد؟

۱) قتل ابن مقفع (روزبه ایرانی) مترجم و متفکر شجاع - انتقال آثار علمی و فرهنگی تمدن‌های دیگر به عالم اسلامی - سیاه

۲) قتل ابن مقفع (روزبه ایرانی) مترجم و متفکر شجاع - اجتناب از سیاست عرب گرایی - سبز
۳) خلع عموهای خود از مناصب مهم - انتقال آثار علمی و فرهنگی تمدن‌های دیگر به عالم اسلامی - سیاه

۴) خلع عموهای خود از مناصب مهم - اجتناب از سیاست عرب گرایی - سبز
۵۱- به ترتیب کدام گزینه پاسخ درست سؤالات زیر درباره خلافت فاطمیان است؟

الف) بنیان‌گذار خلافت فاطمیان چه کسی بود؟
ب) نخستین پایتخت فاطمیان در کجا واقع شده بود؟
پ) حکومت آنان توسط چه کسی منقرض شد؟

۱) مستنصر - قاره - صلاح‌الدین ایوبی
۲) عبیدالله مهدی - مهدیه - صلاح‌الدین ایوبی
۳) مستنصر - مهدیه - عبدالملک مروان
۴) عبیدالله مهدی - قاهره - ابومسلم خراسانی

۵۲- به ترتیب، کدام گزینه پاسخ سؤال‌های زیر می‌باشد؟
الف) در عصر ایلخانان، هنر نگارگری تلفیقی از سنت‌های نقاشی ایرانی و کدام سرزمین بود؟
ب) شاهنامه بایسنقری مربوط به کدام عصر است؟
پ) در زمان شاهرخ تیموری و جانشینانش، کدام شهر به یکی از کانون‌های بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام تبدیل شد؟

ت) کمال‌الدین بهزاد از نامورترین نقاشان کدام عصر است؟
۱) هندی - تیموری - سمرقند - تیموری
۲) چینی - ایلخانی - هرات - ایلخانی
۳) هندی - ایلخانی - سمرقند - ایلخانی
۴) چینی - تیموری - هرات - تیموری

۵۳- کدام مورد درباره شهر تیسفون، درست است؟

- ۱) اردشیر ساسانی، آن را برای نخستین بار به عنوان پایتخت ایران انتخاب کرد و پس از جنگ قادسیه و قبل از جنگ جلولاء به تسخیر مسلمانان درآمد.
- ۲) از ۲۳۸ ق.م تا ۶۵۱ م در دوره اشکانیان و ساسانیان پایتخت ایران بود و کاخ آن در کنار رود فرات، اوج معماری ساسانی را نشان می‌دهد.
- ۳) طرح و نقشه آن به شکل دایره بود، بر ساحل رود دجله بنا شده بود و در همان سال جنگ جلولاء به تسخیر سپاه اسلام درآمد.
- ۴) در نزدیکی بغداد کنونی قرار داشت و در سال ۱۴ هـ.ق، پس از شکست رستم فرخزاد در قادسیه به تسخیر مسلمانان درآمد.

۵۴- عبارت‌های «الف»، «ب» و «ج» به ترتیب اقدامات کدام یک از خلفای عباسی را نشان می‌دهد؟
الف) مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد.

- ب) عموهایش را که مدعی جانشینی بودند، از تمامی مناصب مهمی که داشتند خلع کرد.
ج) اداره امور خلافت را به برمکیان سپرد.

۱) منصور - سفاح - هارون

۳) منصور - سفاح - مأمون

۲) مأمون - منصور - هارون

۴) مأمون - منصور - مأمون

۵۵- کدام مورد به ترتیب مربوط به معماری «امویان اندلس» و «فاطمیان مصر»، است؟

الف) مسجد جامع قرطبه   ب) کاخ الحمراء غرناطه

پ) مسجد جامع حاکم   ت) مسجد جامع اقمیر

۱) «الف» و «ب» امویان «پ» و «ت» فاطمیان

۲) «الف» و «پ» امویان «ت» و «ب» فاطمیان

۳) «الف» و «ب» فاطمیان «ت» و «پ» امویان

۴) «ت» و «ب» امویان «الف» و «پ» فاطمیان

۵۶- کدام رویداد به منزله‌ی تجزیه‌ی قلمرو و کاهش قدرت و اختیارات سیاسی و نظامی خلفای عباسی بود؟

- ۱) سیاه‌جامگان در خراسان و ماوراءالنهر قدرت گرفتند.
- ۲) رهبران قیام‌های استقلال‌طلب در ایران و شمال آفریقا موفق شدند حکومت‌های مستقلی را تأسیس کنند.
- ۳) خاندان‌های برمکیان و دهقانان و زمین‌داران منطقه خراسان دست به شورش زدند.
- ۴) مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کردند و لباس و پرچم سیاه را که نشان عباسیان بود به رنگ سبز درآوردند.

۵۷- عواملی موجب نارضایتی و خشم مردم ایران در زمان حکومت عباسیان گردید، به جز:

- ۱) گرایش به سیاست عرب‌گرایی
  - ۲) قتل ابوسلمه‌ی ی خلال و ابومسلم
  - ۳) تداوم سلطه‌ی اعراب
  - ۴) نابودی خاندان‌های برمکیان و سهل
- ۵۸- با توجه به ترتیب گزاره‌های زیر، کدام گزینه درباره خلفای عباسی، درست است؟
- الف) ابومسلم را به قتل رساند.

ب) اداره امور خلافت را به یحیی پسر خالد برمکی سپرد.

پ) مدعی شد جانشینی پیامبر حق خاندان او بوده.

ت) بزرگان عرب در صدد برکناری او از خلافت برآمدند.

- ۱) منصور - هارون الرشید - سفاح - مأمون
  - ۲) مأمون - سفاح - امین - هارون الرشید
  - ۳) هارون الرشید - امین - مأمون - سفاح
  - ۴) سفاح - امین - هارون الرشید - مأمون
- ۵۹- درباره‌ی روابط فاطمیان و عباسیان کدام گزینه نادرست است؟

۱) عباسیان کوشیدند با استفاده از توان سیاسی و نظامی حکومت خوارزمشاهیان و دیگر متحدان خود با خلافت فاطمی مقابله کنند.

۲) فاطمیان با فرستادن عده‌ی زیادی از داعیان مذهب اسماعیلیه به عراق ایران و یمن و گسترش دعوت اسماعیلی، خشم و وحشت خلفای عباسی را برانگیخته بودند.

۳) خلافت عباسی به تبلیغات گسترده‌ای علیه فاطمیان اقدام کرد و به ترفندهای گوناگونی متوسل شد که نشان دهد نسب خلفای فاطمی جعلی است.

۴) خلفای فاطمی با تسلط بر مناطق شام و حجاز، حکومت عباسیان را به شدت مورد تهدید قرار داده بودند.

۶۰- کدام مورد درباره امام جعفر صادق (ع) و فعالیت‌های ایشان درست است؟

الف) نقش تعیین‌کننده در عرضه تعلیم اسلام در مدینه

ب) تأثیرگذاری بر پیشوایان فکری و پیروان مذاهب غیر شیعی و حتی پیروان ادیان دیگر

پ) به اوج رسیدن حرکت وکالت

ت) تبیین حقیقت مذهب تشیع

۱۴) ب، ت

۱۳) الف، پ

۱۲) پ، ت

۱۱) الف، ب

WWW.20SHOO.IR